

คำวินิจฉัยของ นายอุระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๗ - ๓๘/๒๕๕๘

วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๗
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

คดีทั้งสามสำนวนนี้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยเป็นอย่างเดียวกัน จึงให้รวมพิจารณาเข้าด้วยกัน

คำร้องที่หนึ่ง เป็นคำร้องในคดีของศาลล้มละลายกลาง คดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) ระบุว่า บริษัท บิ๊ก ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ผู้ร้องขอ บริษัท บิ๊ก ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ลูกหนี้คดีหมายเลขแดงที่ ๖๕๘/๒๕๕๓

คำร้องที่สอง เป็นคำร้องของศาลล้มละลายกลาง คดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) ระบุว่า บริษัท ไทยบาวเออร์ จำกัด ผู้ร้องขอ บริษัท ไทยบาวเออร์ จำกัด ลูกหนี้ ตามคดีหมายเลขแดงที่ ฟ. ๒๗/๒๕๕๓

คำร้องที่สาม เป็นคำร้องในคดีของศาลล้มละลายกลาง คดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) ระบุว่า บริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ จำกัด (มหาชน) ผู้ร้องขอ บริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ จำกัด (มหาชน) ลูกหนี้ ตามคดีหมายเลขแดงที่ ๕๑๒/๒๕๕๓

ผู้ร้องทั้งสามสำนวนยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลายกลางขอฟื้นฟูกิจการอ้างเหตุผลทำนองเดียวกันว่า เนื่องจากผู้ร้องตามคำร้องที่หนึ่งประกอบธุรกิจประเภทกิจการค้า และพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ผู้ร้องตามคำร้องที่สองประกอบธุรกิจประเภทรับเหมาก่อสร้างงานเจาะเสาเข็ม และผู้ร้องตามคำร้องที่สามประกอบธุรกิจประเภทผลิตและจัดรายการโทรทัศน์และสื่อทุกประเภท เกิดภาวะขาดสภาพคล่องทางการเงิน มีหนี้จำนวนมาก เป็นหนี้สินล้นพ้นตัว เพราะมีทรัพย์สินไม่พอกับหนี้สิน โดยผู้ร้องตามคำร้องที่หนึ่งมีหนี้สินจำนวนแน่นอนไม่ต่ำกว่าสองพันสามพันร้อยล้านบาท ผู้ร้องตามคำร้องที่สองมีหนี้สินไม่ต่ำกว่าสามพันห้าร้อยล้านบาท และผู้ร้องตามคำร้องที่สามมีหนี้สินไม่ต่ำกว่าแปดร้อยล้านบาท

ก่อนที่ศาลล้มละลายกลางจะมีคำสั่งเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยแผน ผู้ร้อง คือ นางเพ็ญงามไพโรจน์พิบูลย์ เจ้าหนี้รายที่ ๒๘๖ (เจ้าหนี้ตามคำร้องที่หนึ่ง) โดยนายวีระชัย แท่นจิรวัดม ผู้รับมอบอำนาจบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) เจ้าหนี้รายที่ ๓๘ บริษัท ทีพีไอ คอนกรีต จำกัด

เจ้าหนี้รายที่ ๓๕ บริษัท แองโกลเอเชียโปรเจกส์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง จำกัด เจ้าหนี้รายที่ ๔๗ และบริษัท ชูต เคมี (ไทย) จำกัด เจ้าหนี้รายที่ ๗๕ (เจ้าหนี้ตามคำร้องที่สอง) ซึ่งได้รับการจัดให้อยู่ในประเภทของ เจ้าหนี้การค้า และกองทุนรวมเกมมาแคปปิตอล ฯ เจ้าหนี้รายที่ ๑๔๒ (เจ้าหนี้ตามคำร้องที่สาม) ได้ยื่นคำร้องคัดค้านแผน และได้แย้งทำนองเดียวกันว่า พระราชบัญญัติล้มละลายที่แก้ไขใหม่ ในส่วน ที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ ตามมาตรา ๕๐/๕๖ กำหนดกลุ่มเจ้าหนี้แม้จะจำนวนเจ้าหนี้มีน้อยแต่มีมูลหนี้มาก มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอำนาจต่อรอง สามารถลงมติยอมรับแผนหรือไม่ก็ได้ ในขณะที่จำนวน เจ้าหนี้มีอยู่มากเป็นร้อยรายมูลหนี้ไม่มาก มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้อยกว่า ไม่สามารถคัดค้าน หรือแก้ไขแผนทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและไม่เสมอภาคกันในการลงมติได้ การที่ที่ประชุมเจ้าหนี้ ที่มีมูลหนี้มากกว่าร้อยละห้าสิบเห็นชอบด้วยแผนเป็นการอาศัยเจ้าหนี้รายใหญ่บังคับและเอาเปรียบเจ้าหนี้ ที่มีมูลหนี้น้อยกว่าร้อยละห้าสิบเป็นการจำกัดสิทธิเจ้าหนี้ที่มีมูลหนี้น้อยกว่าร้อยละห้าสิบโดยปริยาย เป็นการจำกัดสิทธิของบุคคล และเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความ แตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม การกำหนดหลักเกณฑ์การชำระหนี้ ระหว่างเจ้าหนี้ไม่มีหลักประกัน และเจ้าหนี้ทางการค้าก็แตกต่างกัน ทำให้เจ้าหนี้ไม่มีหลักประกัน ได้เปรียบเจ้าหนี้ทางการค้า การแบ่งกลุ่มเจ้าหนี้เช่นนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ทำแผนเลือกปฏิบัติที่จะ ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แต่ละกลุ่มไม่เท่าเทียมกัน เจ้าหนี้ในกลุ่มของผู้ร้องเสียเปรียบ ไม่ได้ได้รับความเป็นธรรม เป็นการเลือกปฏิบัติต่อเจ้าหนี้โดยไม่เป็นธรรม และไม่สุจริตต่อเจ้าหนี้ มติของเจ้าหนี้ในที่ประชุมฟื้นฟู กิจการไม่ชอบด้วยกฎหมายและแผนไม่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ มาตรา ๕๐/๕๘ ยังจำกัดอำนาจศาล ให้พิจารณารับแผน หากแผนเข้าเงื่อนไขตามที่พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ กำหนด อันเป็นการจำกัด ดุลยพินิจของศาลที่ไม่อาจจะพิจารณาให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้ส่วนใหญ่ แต่มูลหนี้มีน้อยกว่าและ ไม่มีอำนาจทางเศรษฐกิจที่จะต่อรองกับผู้ทำแผนได้ น่าจะถือว่าเป็นกฎหมายที่ขัดต่อความสงบสุขของ ประชาชน ทั้งที่ศาลเห็นแล้วว่าไม่เป็นธรรมต่อเจ้าหนี้บางกลุ่ม แต่ต้องเห็นชอบด้วยแผนเพราะได้ผ่าน การลงมติจากเจ้าหนี้ที่มีมูลหนี้มากกว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘

บริษัท บิ๊ก ดีเวลลอปเม้นท์ แพลนเนอร์ จำกัด ผู้ทำแผน บริษัท ไทยบาวเออร์ จำกัด ลูกหนี้ ผู้ขอฟื้นฟูกิจการ บริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ จำกัด (มหาชน) ลูกหนี้ผู้ขอฟื้นฟูกิจการ คัดค้านคำโต้แย้ง ของผู้ร้องทั้งสามคำร้องมีข้อความทำนองเดียวกันว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติล้มละลายเดิม การที่จะมี มติพิเศษนั้นทำได้ยาก มีผลทำให้โอกาสในการที่จะได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้เป็นเรื่อง ค่อนข้างยากเจ้าหนี้รายใหญ่บางรายหรือเจ้าหนี้รายใหญ่เพียง ๒ - ๓ ราย ซึ่งรวมตัวกันและมีจำนวนหนี้

ถึงร้อยละ ๒๕ ของจำนวนหนี้ทั้งหมด หรือเจ้าหนี้รายย่อยที่มีจำนวนมาก รวมกันคัดค้านไม่ให้แผนฟื้นฟูกิจการผ่าน อันจะมีผลทำให้ลูกหนี้ต้องตกเป็นบุคคลล้มละลาย ในขณะที่กิจการของลูกหนี้อยู่ในสภาพที่จะฟื้นฟูได้ จึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขหลักเกณฑ์ในเรื่องมติพิเศษตามกฎหมายล้มละลายเดิมในส่วนของการฟื้นฟูกิจการตามพระราชบัญญัติล้มละลายแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๑ (มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๗) ทำให้การฟื้นฟูกิจการสามารถดำเนินไปอย่างรวดเร็ว โดยลดขั้นตอนและกระบวนการในทางปฏิบัติของศาลและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้และลูกหนี้ โดยจัดระบบความสัมพันธ์ ในลักษณะของการจัดลำดับชั้นและกลุ่มของเจ้าหนี้ตามประเภทและจำนวนหนี้ เพื่อกระจายสัดส่วนการได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้อย่างเป็นธรรม ซึ่งหลักการจัดประเภทของเจ้าหนี้และลำดับการได้รับชำระหนี้นี้ก็ได้อำนาจไว้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยกำหนดให้ผู้ทรงบุริมสิทธิได้รับชำระหนี้ก่อนหลังเรียงลำดับกันไป สำหรับพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๕๗ นั้น มิได้จำกัดดุลยพินิจของศาลที่จะมีคำสั่งเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักเหตุและผล เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม แต่ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขตามที่ระบุไว้ในบทบัญญัติมาตราดังกล่าว การกำหนดเงื่อนไขการใช้อำนาจของศาลก็เป็นไปตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่กำหนดมาตรการให้ศาลเข้ามาตรวจสอบการเห็นชอบด้วยแผนโดยที่ประชุมเจ้าหนี้อีกชั้นหนึ่งก็โดยยึดหลักที่ว่าไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งวางหลักเกณฑ์ให้แผนฟื้นฟูกิจการต้องกำหนดให้สิทธิแก่เจ้าหนี้กลุ่มเดียวกันได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน การชำระหนี้ที่ดีที่สุด ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการประมาณการ และประเมินสินทรัพย์ของกิจการ โดยวางหลักว่า หากมีการดำเนินการตามแผนสำเร็จจะทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ไม่น้อยกว่ากรณีศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย ไม่ทำให้เจ้าหนี้บุริมสิทธิเสียเปรียบ หลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นกระบวนการที่สร้างขึ้นเพื่อให้เจ้าหนี้ทุกรายจำต้องเข้าร่วมในการฟื้นฟูกิจการ และมีผลทำให้กระบวนการฟื้นฟูกิจการมีลักษณะเป็นการทำเพื่อประโยชน์ของทุกฝ่ายมิใช่เพียงเพื่อประโยชน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๗ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

ศาลล้มละลายกลาง พิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีตามคำร้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ จึงให้รอฟังคำสั่งพิจารณาแผนฟื้นฟูกิจการไว้ชั่วคราวและส่งคำร้องมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า

๑. ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องทั้งสามคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่

๒. พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ตามปัญหาข้อแรกที่ว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องทั้งสามคำร้องไว้พิจารณาหรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

มาตรา ๒๖๔ บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ทันทีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีเป็นเรื่องเข้าหนึ่งในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) ตามคำร้องทั้งสามคำร้อง โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ศาลล้มละลายกลางจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญเป็นอันใช้บังคับมิได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เมื่อศาลล้มละลายกลางรับคำโต้แย้งและส่งมาเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับคำร้องของผู้ร้องทั้งสามคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

ตามปัญหาข้อต่อมาที่ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ตามประเด็นดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๓๕ - ๓๖/๒๕๕๕ แล้วว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ เป็นบทบัญญัติที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลและสิทธิอันเท่าเทียมกันของเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ต่างได้รับการปฏิบัติอย่างเดียวกัน และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุ

แห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ พระราชบัญญัติล้มละลาย
มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา
และมาตรา ๕๘ ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้ซ้ำอีก

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ